

Aan de leden van de gemeenteraad in Leiderdorp,
Oegstgeest, Wassenaar, Voorschoten, Zoeterwoude
en Leiden.

Aan de leden van het algemeen bestuur van het
Hoogheemraadschap van Rijnland

Datum	10 april 2017	Contactpersoon	J. Coorens
Ons		Doorkiesnummer	071-5216891
Onderwerp	Voortgang Samenwerking Waterketen Subregio Leidse Regio		

Geachte leden van de raden en algemeen bestuur,

Graag geven wij aan u, als collectief van bestuurders, nadere informatie over de succesvolle samenwerking in de (afval)waterketen in de Leidse Regio. Zoals bij u bekend vinden er momenteel brede bestuurlijke verkenningen naar regionale gemeentelijke samenwerking plaats. Het is daarom goed u te informeren over de wijze waarop al een aantal jaar succesvol in de afvalwaterketen samengewerkt wordt; een vorm van samenwerken die wat ons betreft een voorbeeld is voor een mogelijk bredere samenwerking.

Inleiding: Bestuursakkoord

Om tot een doelmatig waterbeheer te komen heeft het Rijk samen met de gemeenten, waterschappen en drinkwaterbedrijven in 2011 het landelijke "Bestuursakkoord Water" ondertekend. Het Bestuursakkoord Water dringt aan op samenwerking in de waterketen om met name de autonome kostenstijgingen een halt toe te roepen. Minder meerkosten is daarbij een veelgebruikte term. Naast kwaliteitsborging en vermindering van de kwetsbaarheid is dus het matigen (of teniet doen) van de stijgende trend in de kostenontwikkeling in de waterketen voor burgers en bedrijven een belangrijke doelstelling. Dit moet bereikt worden door meer samen te werken in de waterketen.

In de Leidse regio wordt dit sinds 2012 opgepakt door de gemeenten Zoeterwoude, Leiderdorp, Oegstgeest, Voorschoten en Leiden samen met het hoogheemraadschap van Rijnland. In 2016 is deze samenwerking uitgebreid met de deelname van de gemeente Wassenaar en Drinkwaterbedrijf Dunea. Ook Oasen is als drinkwaterbedrijf aangesloten maar wordt na onderlinge afspraak vertegenwoordigd door Dunea.

Waarom doen we het eigenlijk?

In de in juli 2016 getekende overeenkomst "Verbonden door Water, Werken aan Later" hebben de ondertekenaars afgesproken:

- de bestaande samenwerking in de waterketen te continueren en door te ontwikkelen met als ambitie "winst" in de waterketen te realiseren voor alle inwoners en bedrijven in onze gemeenten, beheers- en verzorgingsgebieden;
- door samenwerking of anderszins de kwetsbaarheid van de individuele partijen in de waterketen verder te verkleinen en te werken aan een duurzame waterketen.

Dit vertaalt zich in de volgende doelstellingen.

1. Duurzame waterketen realiseren

Wij willen een bijdrage leveren aan de verduurzaming van de samenleving. Wij stimuleren het duurzaam gebruik van water. Wij streven naar het verlagen van het verbruik van grondstoffen en energie benodigd bij het inzamelen, transporteren en schoonmaken van afvalwater en het produceren en distribueren van drinkwater. Wij willen daarom in een vroeg stadium investeren in innovatieve aanpakken, methoden en technieken en onderzoek hiernaar. Ook zoeken we de integratie met het grond- en oppervlaktewatersysteem.

Wij denken buiten de bestaande kaders om te komen tot oplossingen voor de problemen van vandaag en de "uitdagingen van de toekomst" zoals kostenbesparing, klimaatadaptatie, hittestress en de aanpak van "nieuwe stoffen".

Een duurzame waterketen willen we verder bereiken door de verbinding te leggen met andere opgaven buiten de waterketen zoals bijvoorbeeld warmte overdracht naar gemeentelijke netwerken, samenwerking in afvoer van groenafval richting biovergassing e.d. Een duurzame waterketen vraagt ook inzet van de inwoners van onze regio zelf.

2. Kwalitatieve 'waterwinst' realiseren voor alle inwoners en bedrijven

De kwaliteit van de dienstverlening en de bedrijfszekerheid van de waterketen dient minimaal op hetzelfde hoge huidige niveau te blijven. De financiële besparingen in de waterketen mogen geen negatieve gevolgen hebben op de kwaliteit van deze dienstverlening en de bedrijfszekerheid. Regelmatig wordt op nationale schaal vergelijkend onderzoek uitgevoerd naar de prestaties en dienstverlening van alle partijen in de waterketen. Op basis van dit onderzoek volgen en vergelijken wij ons kwaliteitsniveau.

3. Kwetsbaarheid verminderen

De schaalgrootte van partijen verschilt sterk en daarmee ook de kwetsbaarheid op het gebied van personele capaciteit, kennis, mogelijkheden tot technische doorontwikkeling en mate van afhankelijkheid van externe partijen. Alle deelnemers onderkennen dat kwetsbaarheid in de waterketen in delen van de verschillende verzorgingsgebieden al een probleem is, of kan worden. Partijen ondersteunen elkaar bij vraagstukken op het gebied van kennis, personeel, uitvoering van werkzaamheden en technologische ontwikkelingen. Het is een gemeenschappelijke opdracht om elkaar te versterken waardoor de kwetsbaarheid in de gehele regionale waterketen afneemt.

4. Kosten van de waterketen minder sterk laten stijgen.

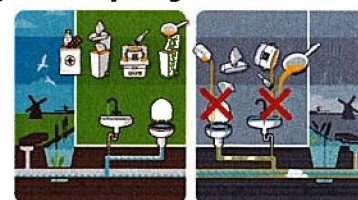
In het jaar 2020 wordt door de Samenwerking in de Regio Rijnland een gezamenlijk resultaat bereikt van structureel € 33 miljoen "minder meer" ten opzichte van de verwachte uitgaven 2020 ten opzichte van het referentiejaar 2010. Dit betekent een besparingspotentieel voor de gezamenlijke gemeenten van € 8 miljoen op het rioolbeheer, voor Rijnland € 8 miljoen op de zuivering van het afvalwater en door onderlinge afstemming en samenwerking nog eens € 8

miljoen. Het besparingspotentieel voor de drinkwaterbedrijven bedraagt € 9 miljoen. Wij zijn als partners binnen de samenwerking hard op weg naar de realisatie van dit doel.

Wat hebben we bereikt?

De afgelopen jaren is door de partners binnen de Leidse Regio hard gewerkt aan hoe het beste invulling te geven aan de eerder genoemde doelstellingen. Een paar voorbeelden van hetgeen is bereikt.

- De Visitatiecommissie Waterketen heeft in 2014 het samenwerkingsverband van regio Rijnland 'zeer positief' beoordeeld. Dat staat in het eindrapport van de commissie. Voorzitter Karla Peijs: "We hebben met waardering kennis genomen van concrete voorbeelden van samenwerking in diverse subregio's. Daarom beoordelen wij de voortgang als zeer positief."
- In 2014 is aan de visitatiecommissie gerapporteerd dat wij voor wat betreft het realiseren van besparingen, minder meerkosten, in lijn blijven met onze richtinggevende opgave, structureel €24 miljoen vanaf 2020.
- Er zijn Optimalisatiestudies Afvalwater uitgevoerd. Het betreft hier studies waarbij water- en beheerders en rioolbeheerders gezamenlijk de maatregelen aan hun systemen inventariseren en op elkaar afstemmen met als doel een afvalwatersysteem dat zo optimaal mogelijk functioneert tegen de zo laag mogelijke maatschappelijke kosten. In onze regio is bijvoorbeeld een besparing gerealiseerd van 8 miljoen euro op de geplande uitbreiding van een afvalwaterzuiveringsinstallatie door ook naar aanpassingen in het riool te kijken.
- Er is een overeenkomst gesloten om samen rioolberekeningen uit te voeren waardoor meer kennis over het gedrag (met name bij regenbuien) van de riolering ontstaat en investeringsbeslissingen afgestemd kunnen worden.
- Er wordt gestreefd naar één gezamenlijk waterketenplan dat in de plaats komt van de verschillende rioleringsplannen en meer is dan de som der delen. Met het oog daar op zijn de planperiodes van de huidige rioleringsplannen gelijk getrokken en beleidsonderdelen waar mogelijk afgestemd.
- Er is een uniforme rioolverordening vastgesteld in de verschillende gemeenteraden.
- Regionale normen en voorschriften maken steeds meer plaats voor doelmatigheidsafwegingen en procedureafspraken.
- Naast de periodieke gezamenlijke overleggen, zoeken de partners elkaar ook daarbuiten meer en meer op voor onderlinge afstemming en ondersteuning.
- Kennisuitwisseling en kennisbevordering op het terrein van water wordt structureel georganiseerd.
- Toezicht en beheer van de rioolinspecties in de regio wordt gezamenlijk uitgevoerd.
- Sinds 2015 voeren wij samen de communicatiecampagne "Niet in het Riool" uit. Een campagne om aan inwoners uit te leggen dat doekjes, medicijnen, verf en vet de werking van het riool en waterzuivering negatief beïnvloeden en dat deze stoffen daarom niet in het riool thuis horen. Op dit moment wordt nagedacht over het verder uitbreiden van deze campagne naar klimaat gerelateerde onderwerpen.
- Tot slot een bijzondere mijlpaal: de in juli 2016 ondertekende bestuurlijke overeenkomst "Samenwerken in de Waterketen Regio Rijnland Verbonden door

Datum 10 april 2017
Kenmerk
Pagina 4 / 5

Water, Werken aan Later". Deze overeenkomst is door de 30 samenwerkende partijen (25 gemeenten, 4 drinkwaterbedrijven en 1 waterschap) in het werkgebied van Rijnland ondertekend.

Waar ligt de komende 2 jaar de focus?

Er zijn twee onderwerpen die de komende 2 jaar uitgewerkt gaan worden en waar alle partners aan meedoen:

Beheer als 1.

Een verkenning naar de volgende stap in verdergaande samenwerking binnen de waterketen. De gedachte hierbij is dat we eind 2018 het riool- en waterbeheer in ons cluster gezamenlijk uitvoeren als ware we één organisatie. Dat betekent echter niet per definitie het oprichten van een nieuwe separaat organisatieonderdeel met een eigen juridische entiteit. Er wordt meer gekeken naar een set afspraken, vast te leggen in een overeenkomst, waarbij we de samenwerking praktisch en uitvoerbaar naar een volgend niveau kunnen tillen.

Eén Integraal waterketenplan.

Momenteel is elke gemeente nog wettelijk verplicht een Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan op te stellen. Met de komst van de Omgevingswet gaat deze verplichting echter vervallen. Als partners willen we echter ook in de toekomst gebruik blijven maken van een plan waarin het rioolbeheer wordt vormgegeven. Niet in de traditionele vorm, maar in een vorm die past bij deze samenwerking: een integraal plan voor onze hele Leidse regio. We werken daarbij niet alleen naar een integraal plan voor rioolbeheer maar gaan een stap verder: een integraal waterketenplan voor de regio. In het waterketenplan staat de watercyclus centraal en dient als kapstok voor het plan en de maatregelen. Dit biedt de mogelijkheid opgaven, zoals bijvoorbeeld de voorbereiding op de klimaatadaptatie, en de hieruit voortvloeiende maatregelen op elkaar af te stemmen. De doelmatigheidsafwegingen van de maatregelen worden daarmee op een regionaal niveau getrokken en beschouwd vanuit de keten.

Datum 10 april 2017
Kenmerk
Pagina 5 / 5

Tot slot

De komende jaren komt een aantal landelijke opgaven versneld op ons af. Daar hebben wij als samenwerkingsverband in de Leidse Regio een rol in, maar realiseren ons ook dat we dit niet alleen kunnen. Door slim aan te haken bij of verbanden bij andere ontwikkelingen aan te leggen, kunnen we vanuit onze specifieke expertise toch efficiënt hieraan bijdragen. Voorbeelden van deze landelijke opgaven zijn de duurzaamheidsopgaven, waaronder klimaatadaptatie (heviger buien, droogte en hittestress), de energietransitie opgave en het ook op de lange termijn beschikbaar blijven houden van voldoende (grond)waterreserves voor ons drinkwater. Het is onze overtuiging dat samenwerkingsverbanden waarin gemeenten, drinkwaterbedrijven en het waterschap samenwerken, binnen het werkgebied van Rijnland en in het bijzonder de Leidse Regio als subregio, vanuit een ketenbenadering de beste structuur vormen om deze uitdagingen nu en in de toekomst het hoofd te kunnen bieden.

Met vriendelijke groet,

P.A.J. Laudy
Wethouder Gemeente Leiden

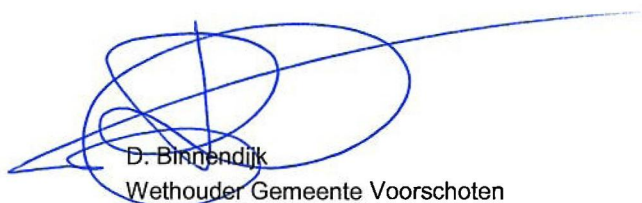
J. C.H. Haan
Hoogheemraad
Hoogheemraadschap van Rijnland

J.J.G.M. Roeffen
Wethouder Gemeente Oegstgeest

J.J.F.M. Gardeniers
Wethouder Gemeente Leiderdorp

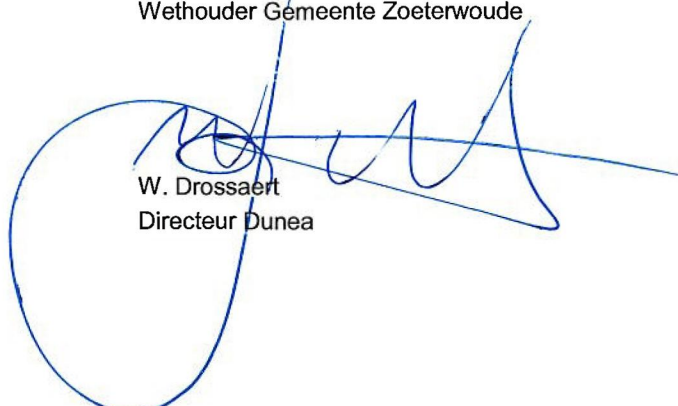
D. Binnendijk
Wethouder Gemeente Voorschoten

C. den Ouden
Wethouder Gemeente Zoeterwoude

L. Maat
Wethouder Gemeente Wassenaar

W. Drossaert
Directeur Dunea

